

Sigra

Kom werken in zorg en welzijn

Sigra-carrièrewijzer voor zij-instromers
en herintreders

**Samen sterk
voor zorg & welzijn**

Inhoudsopgave

- 03 Welke werkvelden zijn er?
- 04 Welke competenties heb je nodig?
- 05 Niveau en opleidingsduur
- 06 Beroepen in verschillende werkvelden
- 08 Onderwijsvormen
- 09 Salaris, arbeidsvoorwaarden en toelating

Drie zij-instromers aan het woord

- 11 Roland: Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
- 12 Dagmar: Leerling Verzorgende IG
- 15 Leila: Doktersassistent

Kansen in zorg en welzijn

Overweeg je om vanuit een andere sector over te stappen naar zorg en welzijn? Heb je eerder in zorg en welzijn gewerkt en wil je terugkeren?

In de sector zorg en welzijn zijn er volop kansen en mogelijkheden om een passende baan te vinden. Zorg- en welzijnsprofessionals vertellen hierin met passie over hun vak. Wil jij net als zij een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij? Wil je weten wat er allemaal mogelijk is als je zowel wilt werken als leren in zorg en welzijn? Welke opleidingen en functies er allemaal zijn? Hoe het zit met bijscholing en (behoud van) salaris? In zorg en welzijn is meer te kiezen dan je misschien denkt. Lees in deze brochure wat bij jou past. Overweeg je om vanuit een andere sector over te stappen naar zorg en welzijn? Heb je eerder in zorg en welzijn gewerkt en wil je terugkeren?

Huisartsen- en paramedische zorg

Zorg dicht bij huis en het eerste aanspreekpunt voor mensen met lichamelijke of geestelijke klachten. Denk aan een huisarts, tandarts of psycholoog. Paramedici hebben als doel de gezondheid van de patiënt zo goed mogelijk op peil te houden. Hieronder valt fysiotherapie, oefentherapie, logopedie, ergotherapie en diëtetiek.

Geestelijke gezondheidszorg

Verpleging, behandeling, begeleiding en ondersteuning van mensen met psychische problemen. Bijvoorbeeld bij depressiviteit, eetstoornissen, overspannenheid, burn-out, straatvrees, ADHD, verslaving of schizofrenie. Geestelijke gezondheidszorg kan thuis, poliklinisch of in een instelling geboden worden.

Verpleging en verzorging

Voor mensen die niet meer thuis wonen door ouderdom, ziekte, handicap of moeten revalideren na een ongeluk of ziekte. Zij wonen of verblijven tijdelijk in een verpleeg- of verzorgingshuis, omdat ze (tijdelijk) niet meer zelfstandig kunnen wonen en krijgen intensieve (en langdurige) zorg.

Gehandicaptenzorg

Zorg voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke, en/of zintuiglijke beperking. Zorg en ondersteuning kan thuis of in een instelling geboden worden.

Welke werkvelden zijn er in zorg en welzijn?

Ziekenhuiszorg

Specialistische zorg. Van spoedeisende hulp tot het laboratorium afnamepunt, van de polikliniek tot de kinderafdeling en van oogheelkunde tot intensive care.

Thuiszorg

Verpleging en verzorging van mensen in de thuissituatie of mensen die hulp nodig hebben bij het huishouden. Bijvoorbeeld vanwege hun leeftijd, een ziekte, handicap of de geboorte van een baby.

Welzijn en maatschappelijke dienstverlening

Varieert van werken met kinderen en jongeren tot werken met vluchtelingen, mensen met financiële problemen, drugsverslaafden of daklozen. Een prettige woon- en leefsituatie creëren bij mensen thuis of in een woonvoorziening maar ook praktische ondersteuning en begeleiding bieden aan mensen met problemen, zodat ze weer zelfstandig kunnen deelnemen aan de maatschappij.

Apothekerszorg

Patiënten op allerlei manieren ondersteunen bij het goed en tijdig gebruik van hun medicijnen. Dat kan in het ziekenhuis of bij de apotheek om de hoek. Apothekers werken daarnaast aan de ontwikkeling van medicijnen en doen onderzoek naar de werking hiervan.

Jeugdzorg

Hulp voor kinderen, jongeren (tot ongeveer 25 jaar) en hun ouders/opvoeders. Het bieden van veiligheid en perspectief op een prettig bestaan en begeleiding in ontwikkeling en zelfstandigheid. Thuis of binnen een instelling.

Cliëntgericht Communicatieve vaardigheden Kwaliteitsgericht Relatiebeheer Sensitiviteit Integriteit

Beschik jij over de juiste competenties?

Werken met en voor mensen vraagt om bevoegde mensen.

Naast kennis vormen competenties een belangrijk onderdeel van je werkzaamheden. De competenties die je nodig hebt, verschillen per beroep. Vaak lees je in een vacaturetekst al welke competenties nodig zijn voor een bepaalde functie. Bekijk ook de interviews met zij-instromers verder in deze brochure.

Voldoe je aan de volgende competenties? Dan ben je al een stap dichterbij een baan in zorg en welzijn.

Niveau en opleidingsduur

Mbo-2

- Dienstverlening Helpende zorg en welzijn
- Helpende
- Medewerker Facilitaire dienst

Mbo-3

- Begeleider specifieke beroepen
- (Kraam) Verzorgende i.g.
- Pedagogisch Medewerker kinderopvang
- Verzorgende Individuele Gezondheidszorg (IG)
- Vitaliteitsbegeleider in zorg en welzijn

Mbo-4

- Agogisch Medewerker GGZ
- Apothekersassistent
- Begeleider (specifieke beroepen)
- Doktersassistent
- Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker
- (Persoonlijk) Begeleider
- Thuisbegeleider
- Verpleegkundige

Hbo

- Diëtist
- Fysiotherapeut
- Logopedist
- Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken (MBRT)
- Mondhygiënist
- Operatieassistent
- Pedagogiek
- Social Work
- Verloskundige
- (Wijk) Verpleegkundige

Opleidingsduur

Mbo-2: 2 jaar

Mbo-3: 3 jaar

Mbo-4: 4 jaar

Hbo: 4 jaar

Het gaat hier om de opleidingsduur van reguliere opleidingen. Leerwerktrajecten op maat voor zij-instromers kunnen korter zijn.

Legenda:

Mbo **M** Hbo **H**

Huisartsen- en paramedische zorg

- Diëtist **H**
- Doktersassistent **M H**
- Fysiotherapeut **H**
- Logopedist **H**
- Maatschappelijk werker **H**
- Mondhygiënist **H**
- Specialisatie:
 - Praktijkondersteuner Huisarts **H**
- Verloskundige **H**

Geestelijke gezondheidszorg

- (Ambulant-Gezins) Begeleider **H**
- Begeleider **M H**
- Maatschappelijk werker **H**
- Sociaal werker **H**
- Sociotherapeut **H**
- Specialisatie:
 - Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige **H**
- Verpleegkundige **M H**

Verpleging en verzorging

- Begeleider **M H**
- Helpende **M H**
- Maatschappelijk werker **H**
- Medewerker Facilitaire dienst **M H**
- Sociaal werker **M H**
- Verpleegkundige **H**
- Verzorgende Individuele Gezondheidszorg (IG) **M H**
- Voedingsassistent **M H**

Beroepen in de verschillende werkvelden

Gehandicaptenzorg

- Activiteitenbegeleider **M H**
- (Ambulant-Gezins) Begeleider **M H**
- Begeleider **M H**
- Ergotherapeut **H**
- Fysiotherapeut **H**
- Helpende **M H**
- Logopedist **H**
- Pedagogische thuishulp **H**
- Verpleegkundige **M H**
- Woonbegeleider **M H**

Welzijn en maatschappelijke dienstverlening

- Activiteitenbegeleider **M H**
- Begeleider **M H**
- Jeugdhulpverlener **H**
- Jongerenwerker **H**
- Maatschappelijk werker **H**
- Pedagogisch medewerker **M H**
- Sociaal werker **M H**
- Woonbegeleider **M H**

Thuiszorg

- Helpende **M H**
- (Kraam) Verzorgende i.g. **M H**
- (Praktijk) Opleider **M H**
- Thuisbegeleider **M H**
- Specialisatie:
 - Casemanager Dementie **H**
 - Kinderverpleegkundige **H**
 - Oncologieverpleegkundige **H**
- Wijkverpleegkundige **M H**

Apothekerszorg

- Apothekersassistent **M H**
- Farmaceutisch consulent **H**
- Farmakundige **H**

Ziekenhuiszorg

- Medisch hulpverlener **H**
- Medisch laboratoriumtechnoloog **H**
- Operatieassistent **H**
- Specialisatie:
 - Endoscopieverpleegkundige **H**
 - Intensive care verpleegkundige **H**
 - Revalidatie verpleegkundige **H**
 - Spoedeisende hulp verpleegkundige **H**
- Verpleegkundige **M H**

Jeugdzorg

- Ambulant hulpverlener **H**
- Jeugdzorgwerker **H**
- Maatschappelijk werker **H**
- Pedagogisch medewerker jeugdzorg **M H**
- Pleegzorgwerker **H**
- Sociaal verpleegkundige **H**

Voor deze brochure is een selectie gemaakt van beroepen. Kijk op www.youchooz.nl voor een volledig overzicht van beroepen in zorg en welzijn.

Kijk op de websites van opleidingsinstellingen of een opleiding als dual of BBL wordt aangeboden.

Onderwijsvormen

Leren en werken tegelijk

Als je (verder) wilt leren, maar ondertussen graag aan het werk gaat of blijft, dan kun je dit combineren. De praktische ervaring doe je op tijdens je werk en de theorie en begeleiding die erbij hoort, krijg je op school. Op mbo-niveau heet dit BBL (beroeps begeleidende leerweg) en op hbo-niveau heet deze route dual. Je solliciteert eerst naar een leerwerkplek bij een organisatie. Nadat je bent aangenomen sluit je een (leer)arbeidsovereenkomst met de organisatie af. Leerwerkplekken zijn gekoppeld aan opleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) of het hoger beroepsonderwijs (hbo).

De beroepsbegeleidende leerweg (BBL)

Een BBL-opleiding is een mbo-opleiding in de vorm van werkend leren. Je werkt als leerling-werknemer minimaal 24 uur per week bij een zorg- en welzijnsorganisatie en gaat gemiddeld acht uur per week naar school.

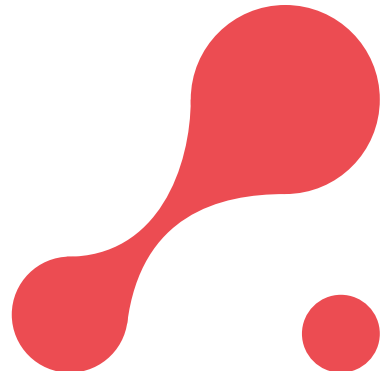
- **Erkend leerbedrijf:** Zorg dat je in dienst treedt bij een erkend leerbedrijf en dat de instelling voldoet aan kwaliteitscriteria die zijn opgelegd door de brancheorganisatie. Op www.stagemarkt.nl kun je controleren of een zorg-of welzijnsinstelling erkend is.
- **Reken- en taaleisen:** Tijdens de mbo-opleiding komen ook rekenen en de Nederlandse taal aan bod. Kijk op www.taalenrekenen.nl voor de verschillende niveaus.

Hbo (deeltijd of dual)

Hbo-opleidingen kun je op meerdere manieren volgen. Bij de deeltijdvariant ga je enkele dagdelen in de week naar school, vaak 's avonds. Bij de duale variant werk je als leerling bij een werkgever. Je hebt een dienstverband met een werkgever van minimaal 32 uur. Duale en deeltijd opleidingen zijn volwaardige hbo-opleidingen, met hetzelfde inhoudelijke studieprogramma als de voltijd opleiding.

Leerwerktrajecten op maat

Sommige organisaties hebben leerwerktrajecten op maat voor de functie van helpende, verzorgende of begeleider. De duur varieert van 1 tot 2,5 jaar. Voorafgaand aan het traject kunnen de volgende onderdelen ingezet worden: toets, meeloopdagen en voorschakeltraject. Bij een voorschakeltraject word je binnen korte tijd voorbereid op een nieuwe baan door middel van een basisopleiding met stage.

Salaris, arbeidsvoorwaarden en toelating

Verschillende cao's per werkveld

Als je gaat werken in een BBL- of dual-traject dan ben je leerling-medewerker en ontvang je in principe een salaris. Elke werkgever heeft voor dit traject specifieke voorwaarden die je vindt bij de sollicitatiegegevens. De sector zorg en welzijn kent per werkveld verschillende cao's. De werkgever is gebonden aan de cao en mag daar alleen in positieve zin van afwijken. Het salaris is afhankelijk van leeftijd en ervaring en wordt in individuele arbeidsvoorwaardengesprekken vastgesteld. Er zijn werkgevers die voor zij-instromers een aparte salarisregeling hanteren. Je kunt hiernaar vragen. Er is soms onderhandelingsruimte en binnen de marges wordt gekeken naar wat mogelijk is.

Wie betaalt de kosten voor het werk- en leertraject?

In de meeste gevallen betaalt de werkgever waar je het traject volgt, de kosten van de opleiding. Dat ligt anders wanneer je te maken hebt met een ontslag of reorganisatie waardoor je noodgedwongen moet overstappen naar een andere werkgever. Informeer in dat geval bij je huidige/oude werkgever naar specifieke afspraken over een financiële tegemoetkoming voor een loopbaantraject of een opleiding. Deze afspraken worden meestal opgenomen in een vertrekregeling.

Ervaring telt ook

Om te starten in zorg en welzijn is vaak niet alleen je opleiding van belang, ook je werk- en levenservaring kunnen meetellen. Denk bijvoorbeeld aan een onafgemaakte opleiding, de zorg voor kinderen of een ziek familielid of vrijwilligerswerk. Deze ervaring en kennis kunnen via een EVC-procedure (Erkenning Verworven Competenties) worden gewaardeerd. Daarbij kijkt de werkgever op welk gebied je nog scholing nodig hebt. En op welk gebied je genoeg kennis en vaardigheden bezit. Dat kan je een voorsprong geven! Je kunt bijvoorbeeld vrijstelling krijgen voor onderdelen van de opleiding. Lees meer over het ervaringscertificaat op www.evc-centrum-nederland.nl.

Buitenlands diploma

Werken met een buitenlands diploma is mogelijk, mits dit gelijkwaardig is aan een Nederlands diploma. De echtheid van het diploma of het onderwijskundig niveau van de opleiding moet eerst aangetoond worden. NUFFIC (www.nuffic.nl) beoordeelt de hbo- en universitaire opleidingen. SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, www.s-bb.nl) beoordeelt de andere vormen van onderwijs zoals het middelbaar beroepsonderwijs. Voor negen zorgberoepen heb je daarnaast een BIG-registratie nodig. Op www.bigregister.nl staat om welke beroepen het gaat en hoe dit werkt.

Competenties persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

- Sociale houding
- Een portie geduld
- Respect en inlevingsvermogen
- Mondelinge & Schriftelijke communicatieve vaardigheid
- Stressbestendig
- Kennis van wetten regelgeving over de gehandicaptenzorg

‘Ik breng de nodige levenservaring mee’

Op LinkedIn zag ik een bericht voorbij komen van Rob van de Beek, directeur Zorg en Wonen bij Philadelphia. Hij vroeg hoe Philadelphia met zij-instromers in contact kon komen. Zijn vraag raakte een snaar bij mij. Ik dacht weleens na over werken in de gehandicaptenzorg maar ondernam nog geen stappen omdat ik daar geen kwalificaties voor had.

Roland Sluiter, 55 jaar

Beroep: persoonlijk begeleider van mensen met een licht verstandelijke beperking

Opleiding: Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Ik reageerde op het LinkedIn-bericht en kwam in contact met de locatiemanager van woonlocatie Willem Kloosstraat. Een maand later kon ik daar een dag meelopen. Ik ging mee naar begeleidingsgesprekken en schoof 's avonds aan tafel aan bij het eten. Ik kreeg een goede indruk van het werk en de onderlinge relaties. Op advies van medewerkers heb ik ook nog op twee andere locaties een dag meegelopen, deels met een andere doelgroep.

Half maart wilde de locatiemanager van de Willem Kloos mij spreken over een werk-leerplaats. Daar werd ik heel blij van. Omdat ik een WW-uitkering had, moest het UWV goedkeuring geven aan de werk-leerconstructie met Philadelphia. En die kreeg ik.

In juni kon ik beginnen als persoonlijk begeleider van mensen met een licht verstandelijke beperking op de Willem Kloosstraat. Hier volg ik nu een verkorte opleiding van Philadelphia voor zij-instromers. Weer leren is zo leuk.

Ik breng de nodige levenservaring mee en ook opleidingen en ervaringen uit eerder werk. Mijn vorige functie was (senior) communicatieadviseur bij de waterschappen. Mijn betrokkenheid bij het werk verdween echter. Ik geloofde er niet meer in en miste vooral geluk, plezier en zingeving.

Het valt me op dat de directe zorg voor mensen in veel gevallen aanzienlijk minder betaald wordt dan werk dat een groter bereik heeft. Denk aan werk dat meerdere mensen of groepen mensen aangaat. Dus mijn inkomsten zijn lager dan voorheen maar dat vind ik minder belangrijk. Voor mij is het belangrijkste dat ik weer op mijn plek zit en genietend van en naar mijn werk ga!

‘Ik ga nog twaalf jaar een mooie toekomst tegemoet’

Na de geboorte van mijn kinderen kwam ik er alleen voor te staan. Ik had diverse korte baantjes en kwam na een moeilijke periode in de bijstand terecht. Een aantal jaren had ik geen baan en voelde ik mij niet veel waard. Gelukkig kwam ik in een begeleidingstraject waar ik weer leerde om mijzelf te presenteren, met mensen in gesprek te gaan en te solliciteren.

Dagmar Girgorie, 52 jaar

Beroep: begeleider van zes mensen met dementie die wonen in een groepswoning
Opleiding: Leerling Verzorgende Individuele Gezondheidszorg (IG) bij ZGAO

Van het UWV kreeg ik een uitnodiging voor een informatiebijeenkomst over werken en leren in de zorg. Ik meldde mij aan voor het voorschakeltraject. Met behoud van uitkering kon ik vier maanden stage lopen met als doel doorstromen naar een werk- en leertraject als Verzorgende Individuele Gezondheidszorg (IG).

Tijdens de stage leerde ik over de dagelijkse verzorging en het begeleiden van een groep mensen. Ook moest ik een aantal toetsen afleggen, waaronder rekenen en taal. Ik slaagde met vlag en wimpel. In het verleden heb ik een kappersopleiding op vmbo niveau 2 gevolgd. Hiermee had ik voldoende basis om door te kunnen stromen naar het werk-/leertraject.

Weer achter de boeken zitten was wel wennen. Maar door goed op te letten en aantekeningen te maken, kan ik het goed bijhouden. Ik heb

nu meer ruimte om te leren en ik onthoud veel meer. Ik werk een tandje harder, kom moe thuis, maar voel mij zeer voldaan. De afwisseling van werken, leren en het draaien van avonddiensten kan ik goed combineren.

Ik zit helemaal op mijn plek in de zorg. Ik kan de verantwoordelijkheid om een groep mensen te verzorgen en te begeleiden goed aan. Mijn kinderen heb ik tenslotte ook alleen opgevoed. Ik vind het hartstikke leuk en ga met plezier naar mijn werk. Als ik over ruim twee jaar mijn diploma op zak heb, ga ik nog twaalf jaar een mooie toekomst tegemoet.

Momenteel begeleid ik zes bewoners met dementie. Ik werk zelfstandig, maar kan met vragen terecht bij mijn werkbegeleider en andere gediplomeerde collega's. Ik heb veel overstappen gemaakt maar heb nu het idee dat ik echt op mijn plek zit.

Mijn empathisch vermogen is met de jaren beter ontwikkeld en dat heb je nodig als je in de zorg gaat werken. Humor hebben, rust uitstralen en ook kunnen aanvoelen wat iemand zegt, zijn belangrijke eigenschappen. Onlangs kreeg ik een compliment van een bewoner: Je doet het goed hoor!

Competenties verzorgende IG

- Inlevingsvermogen
- Betrokkenheid en begrip
- Een sociale houding
- Communicatieve vaardigheden
- Zelfstandigheid
- Doorzettingsvermogen
- Geduld

Competenties doktersassistent

- Communiceren
- Samenwerken
- Organiseren
- Leren en ontwikkelen
- Integeriteit
- Inlevingsvermogen
- Handelen conform relevante regels en richtlijnen

‘Ik betekenen iets voor de mensen’

Hiervoor werkte ik bij uitgeverij Elsevier, als customer service representative. Elsevier is een groot, commercieel bedrijf waar je één van de velen bent. Ik zocht naar werk met voldoening en wilde een verschil maken. Iets kunnen betekenen voor mensen.

Leila Berl, 44 jaar

Beroep: doktersassistent bij SAG

Opleiding: Doktersassistent
mbo-niveau 4

Een collega vertelde over de functie van doktersassistent. Ik wilde al langer iets anders doen maar ondernam geen stappen. Totdat Elsevier ging reorganiseren. Het was een onrustige periode. Ik hakte de knoop door en maakte gebruik van een uitstroomregeling met opleidingsbudget.

Na een intakegesprek kon ik in plaats van de driejarige opleiding de eenjarige opleiding Doktersassistent volgen (9 maanden theorie en 6 maanden stage). De diversiteit van de opleiding trok mij aan en ook het werken in een gezondheidscentrum is heel breed. Ik werk nu zeven jaar als doktersassistent, waarvan de laatste zes jaar bij SAG. In het begin ging ik er in salaris op achteruit, maar daar heb ik voor gekozen. Belangrijk voor mij was het fijne en uitdagende werk. De afgelopen jaren ben ik mijn salaris aan het opbouwen.

Als eerste aanspreekpunt sta ik cliënten te woord en regel ik het spreekuur. Doormiddel van het stellen van vragen (dat noem je triage)

bepaal je of een klacht van een patiënt urgent is om met spoed door te verwijzen naar de arts. Daarnaast houd ik me bezig met de organisatie van de praktijk. In afstemming met de huisarts verricht ik zelfstandig medisch-technische handelingen.

De eerste keer was het wennen om iemand te ‘prikken’. Maar je wordt goed voorbereid en naarmate je het vaker doet, went het. Inmiddels heb ik ook de eenjarige opleiding tot spreekuurondersteuner afgerond en krijg ik een aanvulling op mijn functie, waarbij ik de arts bij een aantal werkzaamheden kan ontlasten. Denk daarbij aan: patiënten met een keelontsteking behandelen, allergische reactie onderscheiden, op de juiste wijze een voet kunnen onderzoeken.

De interactie in het contact met mensen bevalt mij heel erg goed. Als iemand bijvoorbeeld zenuwachtig binnenkomt, stel ik die persoon gerust. Je biedt een luisterend oor. Je wint het vertrouwen waardoor mensen hun verhaal doen en daarna voelen ze zich weer opgelucht. Het is belangrijk om rekening te houden met de emoties van anderen. Er zijn cliënten die heel fel kunnen reageren als bijvoorbeeld de uitslag van een onderzoek nog niet binnen is. Ik heb geleerd om het niet persoonlijk aan te trekken en ook om mijn grenzen te stellen.

Heb je nog een vraag naar aanleiding van deze brochure?

Ga naar www.komwerkeninzorgenwelzijn.nl/contact en vul het contactformulier in.

Nuttige websites

- www.bigregister.nl - Geeft duidelijkheid over de bevoegdheid van een zorgverlener
- www.evc-centrum-nederland.nl - Informatie over ervaringscertificaat
- www.fnv.nl/sector-en-cao - Overzicht van alle cao's per sector
- www.houseofskillsregioamsterdam.nl/transferpunt-zorg-en-welzijn - Bij carrière Switch naar zorg en welzijn
- www.komwerkeninzorgenwelzijn.nl - Vacaturewebsite
- www.nuffic.nl - Beoordeelt echtheid buitenlandse diploma's van hbo- en wo-onderwijs
- www.ontdekdezorg.nl - Alle vacatures in zorg en welzijn van heel Nederland
- www.s-bb.nl/studenten - Beoordeelt echtheid buitenlandse diploma's van onderwijs
- www.stagemarkt.nl - Controleer of een zorg- of welzijnsinstelling erkend is
- www.sterkinjewerk.nl - Hulp voor iedereen die de stap naar zorg en welzijn wil maken
- www.taalenrekenen.nl - Informatie over referentieniveaus van taal en rekenen
- www.youchooz.nl - Algemene informatie over beroepen en opleidingen
- www.zorginspirator.nl - Ondersteunt bij jouw loopbaan in zorg en welzijn